

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Латинська мова та медична термінологія
Викладач(і)	Петришин Марта Йосипівна
Контактний телефон викладача	095-118-86-34
Е-mail викладача	marta.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щовівторка з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс “Латинська мова та медична термінологія” є складовою частиною програми професійної підготовки фахівців у галузі охорони здоров’я. Вивчення латинської мови формує підґрунтя для опанування студентом циклу професійно-орієнтованих дисциплін (нормальна та функціональна анатомія, патологічна фізіологія, основи практичної діяльності у фізичній терапії, медична та психологічна реабілітація тощо), іноземної мови. Предметом вивчення навчальної дисципліни є нормативна граматики (морфологія, елементи синтаксису), словотвір, латино-грецькі дублети і терміноелементи, необхідні для розуміння і грамотного вживання медичної термінології латино-грецького походження у фаховій комунікації. Курс орієнтований на вивчення студентами анатоמו-гістологічної, клінічної та фармацевтичної термінології. Основною організаційною формою навчання є практичні заняття.

Ключові терміни: латинський алфавіт, фонетика, граматики, латино-грецькі дублети, кінцеві терміноелементи, словотвір, анатоמו-гістологічна термінологія, клінічна термінологія, фармацевтична термінологія.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, інтерактивні комп’ютерні технології (комп’ютерне тестування), самостійна робота.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмове опитування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Латинська мова та медична термінологія” є отримання загальних знань з елементарного курсу латинської граматики і словотвору, необхідних для свідомого засвоєння і розуміння анатоמו-гістологічних, фармацевтичних та клінічних термінів греко-латинського походження, формування фахової термінологічної компетентності.

Основними цілями вивчення дисципліни є оволодіння правилами вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень, нормативною граматикою, основами синтаксису, словотвору; вивчення лексичного мінімуму, необхідного для розуміння міжнародної медичної термінології, створеної на базі греко-латинських елементів; формування вміння

аналізувати та утворювати медичні терміни у галузі фізичної терапії та ерготерапії, свідомо і коректно користуватися медичною термінологією греко-латинського походження.

4. Програмні результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН5. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибрати оптимальні методи та засоби збереження життя.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	2
Семінарські заняття	28
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
I	227 Фізична терапія, ерготерапія	перший	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. робота
Тема 1. Історія розвитку латинської мови. Роль латинської мови у формуванні медичної термінології. Латинський алфавіт.	2		3
Тема 2. Фонетика. Вимова голосних, приголосних, дифтонгів, буквосполучень. Довгота і короткість складів. Наголос.		2	3
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії іменника. Словникова форма. Огляд іменників п'яти відмін. Неузгоджене означення. Структура анатомічних термінів.		2	3

Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії. Словникова форма. Поділ на групи. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення. Вищий ступінь порівняння прикметників у медичній термінології.		2	3
Тема 5. Дієслово. Граматичні категорії. Словникова форма. Дієвідміни. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб.		2	3
Тема 6. Перша відміна іменників. Суфікси іменників першої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників першої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників першої відміни. Прийменник.		2	3
Тема 7. Друга відміна іменників. Правило середнього роду. Суфікси іменників другої відміни. Грецькі дублетні позначення латинських іменників другої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників другої відміни.		2	3
Тема 8. Прикметники першої групи. Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Латино-грецькі дублети прикметників першої групи. Вживання дієприкметника минулого часу пасивного стану в анатомічній, фармацевтичній і клінічній термінології. Розряди займенників.		2	3
Тема 9. Третя відміна іменників. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Суфікси іменників третьої відміни. Латино-грецькі дублети іменників третьої відміни. Кінцеві терміноелементи іменників третьої відміни. Основи клінічної термінології.		4	6
Тема 10. Третя відміна прикметників. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Грецькі дублетні позначення латинських прикметників третьої відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану в медичній термінології.		2	4
Тема 11. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників. Грецькі дублетні позначення іменників четвертої і п'ятої відміни.		2	3
Тема 12. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Недостатні ступені порівняння. Вживання ступеневих форм в медичній термінології. Прислівник.		2	6

Тема 13. Розряди числівників. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Розділові числівники. Прислівникові числівники.		2	4
Тема 14. Основи словотвору. Суфіксація. Префіксація. Основоскладання. Поняття про рецепт.		1	5
Тема 15. Історія становлення сучасної медичної термінології. Анатомічна термінологія. Клінічна термінологія. Фармацевтична термінологія.		1	8
ЗАГ.:	2	28	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
	90 – 100	A	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D		
	50 – 59	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
	Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: семінарські заняття – 25 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на семінарських заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 10 балів, самостійна робота – 10 балів, колоквиум – 5 балів, залік – 50 балів.			
	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.			
	Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.			
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено написання однієї контрольної роботи з чотирьох завдань на 12 семінарському занятті (переклад медичних термінів українською мовою, переклад термінів латинською мовою, аналіз структури термінів, греко-латинські дублети). Контрольна робота має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу.</p> <p>Максимальний бал за підсумкову контрольну роботу становить 10 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх завдань).</p>			
Семінарські заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад медичних термінів; аналіз структури термінів; перевірку знань лексичного мінімуму,			

	<p>греко-латинських дублетів і терміноелементів; тестування, завдань самостійної роботи.</p> <p>Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25.</p> <p>Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.</p> <p>Враховується активність студента під час семінарських занять, присутність на заняттях, пропуски занять без поважних причин, результати відпрацювання пропущених занять.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (50 питань, максимальна кількість балів – 50). Підсумковий контроль проводиться на останньому заняття.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Волощук М., Нахаєва Я. Латинська мова. Підручник для медичних факультетів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». Тернопіль : ТНМУ : Укрмедкнига, 2021. 279 с.
2. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова і основи медичної термінології (Практикум для студентів спеціальності “Здоров’я людини”). Івано-Франківськ, 2012. 100 с.
3. Закалюжний М.М., Андрейчин М.А. Посібник з анатомічної і клінічної термінології. К. : “Здоров’я”, 1993. 250 с.
4. Закалюжний М.М., Паласюк Г.Б. Латинська мова і основи медичної термінології. Тернопіль : “Укрмедкнига”, 2004. 224 с.
5. Коваль Р.С. Латинська мова та основи медичної термінології: [навчальний посібник] / Р.С. Коваль, Л.О. Свищ. Львів: Компанія «Манускрипт», 2019. 112 с.
6. Козовик І.Я., Шипайло Л.Д. Латинська мова. К. : Вища школа, 1993. 248 с.
7. Куліченко А. К. Латинська мова та медична термінологія: Зб. завдань для організації самостійної роботи студентів I курсу мед. ф-тів спец. 222 “Медицина”, 224 “Технології медичної діагностики та лікування”, спец. “Лабораторна діагностика”, 227 “Фізична терапія, Ерготерапія”, 228 “Педіатрія” / А. К. Куліченко, Т. В. Тітєвська. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. 73 с.
8. Латинська мова та основи медичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, П.А. Содомора, Д.Г. Шега, В.Г. Синиця та ін. 4-е видання. - Київ: Медицина, 2019. 472 с.
9. Медична та біологічна латина [Текст] = Lingua Latina ad usum medicinae et biologiae observantium : підручник / О. Г. Михайлова, В. Ф. Чемес ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2019. 367 с.
10. Неттер Ф. Атлас анатомії людини: 7 видання. Київ: ВСВ «Медицина». 2020. 736 с.
11. Нетлюх, М. А. Українсько-латинський анатомічний словник: (Анатомічна номенклатура). Львів : Стрім, 2000. 216 с.
12. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Практикум з латинської мови для студентів спеціальності «Терапія та реабілітація». Чернівці: Рута. 2023. 225 с.
13. Пилипів О. Основи латинської медичної термінології: навчальний посібник / Ольга Пилипів, Леся Мисловська; науковий редактор Леся Пилипів. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 252 с.
14. Чакал І.С., Любімова О.В. Латинська мова для студентів-фізіотерапевтів та реабілітологів : навч.- метод. Посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 138 с.

Викладач _____ Петришин М.Й., доц. кафедри
загального та германського мовознавства